

HIT ÉS KÉTSÉG / FAITH AND DOUBT

**Vallásantropológiai konferencia / A conference on the anthropology of religion
2015. október 16–18, péntek–vasárnap / 16th–18th October, Friday–Sunday**

**MTA Pécsi Bizottságának székháza
Pécs Committee of the Hungarian Academy of Sciences
7624 Pécs, Jurisics u. 44.**

Rendezők / Organized by:

„Kelet–Nyugat” Kutatócsoport, *Népi vallás a keleti és nyugati kereszténység határán: folyamatosság, változások és kölcsönhatások* (324214 sz. EKT projekt)

„East-West” Research Group, *Vernacular religion on the boundary of Eastern and Western Christianity: continuity, changes and interactions* (ERC project № 324214)

Néprajz–Kulturális Antropológia Tanszék / Department of Ethnology and Cultural Anthropology
Pécsi Tudományegyetem / University of Pécs

PROGRAM

OKTÓBER 15. CSÜTÖRTÖK / THURSDAY, 15th OCTOBER

19:00–21:30 Regisztráció, vacsora / Registration, dinner

OKTÓBER 16. PÉNTEK / FRIDAY, 16TH OCTOBER

9:00–10:00 Regisztráció, kávé / Registration, coffee

10:00 A konferencia megnyitása / Opening of the Conference

MAGYAR NYELVŰ SZEKCIÓK / HUNGARIAN-SPEAKING SESSIONS

1. 10:30-12:30 Elnök / Chair: Losonczy Annamária

Voigt Vilmos: Miért hiszünk a hiedelmekben? (A hiedelem paradigmatis és szintagmatis tengelye) (2) / Why do we believe in beliefs? (The paradigmatic and syntagmatic axis of beliefs) (2)

Tóth Anna Judit: Hit és hiszékenység. A hit és tudás késő ókori értelmezései / Faith and credulousness. Late antique interpretations of faith and knowledge

Nagy Ilona: A Föld teremtése: a teremtő Isten dilemmái / Creation of the Earth: the dilemmas of God, the creator

Oláh János: Hagyományos áskénáz zsidó ételek a hit erősítéséért / Traditional Ashkenazi Jewish food to reinforce faith

12:30 Ebéd / Lunch

2. 14:00-15:30 Elnök / Chair: Voigt Vilmos

Losonczy Annamária: Kétség, hit és performatív félreértés a neo-sámánista ayahuasca rítusokban (Nyugat-Európa és Latin-Amerika) / Doubt, faith and performative misunderstanding in the neo-shamanic ayahuasca rituals (Western Europe and Latin America)

Tamás Ildikó: Az ördög hangja (?) A számi dal a különböző diskurzusok “kereszt”-tüzeiben / The Devil’s voice (?) The Sami song in the “cross”-fire of various discourses

Frauhammer Krisztina: Adathalászat, babona vagy gyógyító ima? / Phishing, superstition or healing prayer?

15:30 Kávészünet / Coffee break

3. 16:00-17:30 Elnök / Chair: Hesz Ágnes

Smid Bernadett: Hit, megtévesztés, előnyszerzés. Egy 17. századi spanyol remete narratív stratégiái / Faith, deception and profit making. Discursive strategies of a seventeenth-century Spanish hermit

Tóth G. Péter: Fiktív közösség, narratív identitás, társadalmi valóság. Hit és kétely egy felvilágosodás kori mezővárosban / Fictive community, narrative identity, social reality. Faith and doubt in a market town in the age of the Enlightenment

Bárth Dániel: Rajongás és ráció. Az exorcizmussal kapcsolatos katolikus egyházi gondolkodás változatai a 18. század második felében / Zeal and rationality. Varieties of the position of the Catholic Church on exorcism in the second half of the eighteenth century

19:00 Vacsora / Dinner

SATURDAY, 17th OCTOBER / OKTÓBER 17. SZOMBAT

ENGLISH-SPEAKING SESSIONS / ANGOLNYELVŰ SZEKCIÓK

4. 9:00-11:00 Chair: **Galia Valtchinova**

Klanciczay, Gábor: Doubts in the reality of stigmata – stigmata as weapons against doubt

Cosma, Valer Simion: Between faith and doubt. The gifts of the Spirit in early Christianity

Csepregi, Ildikó: The role of doubt in miracle narratives

Pócs, Éva: Belief, pretense and market strategies in the practice of magical/religious specialists

11:00 Coffee break

5. 11:30-13:00 Chair: **Gábor Klanciczay**

Brandl, Gergely: The Vienna Chancery as a critic of the Szeged witch-trials

Mencej, Mirjam: Belief and disbelief in the witchcraft narratives

Hesz, Ágnes: Scepticism and belief in bewitchment discourses

13:00 Lunch

6. 14:30-16:30 Chair: **Mirjam Mencej**

Valtchinova, Galia: From ‘belief’ to ‘knowledge’: attitudes to and uses of extra-lucid knowing in late-socialist and post-socialist Bulgaria (on the example of the seer Vanga)

Vidacs, Bea: Fear, anxiety and doubt in the 2015 teachings of the Sükösd seer

Csáji, László Koppány: "What do you think about it, you, who are inside and outside at the same time?"
Responses to the revelations of "Prophet Denis" by the participants of his new religious movement

Komáromi, Tünde: Believing and doubting the power of the Orthodox priests and the Orthodox faith

16:30 Coffe break

17:00-18:30 Chair: **Bea Vidacs**

Ilyefalvi, Emese: Discourses of doubt in witchcraft trials

Gyórfy, Eszter: Faith, doubt and the dynamics of change in the interpretations of a woman’s disease

Kis-Halás, Judit: “I was angry with the angels for f*cking me over” – The dynamic of doubts and reinterpretations in contemporary esoteric healers’ ideas about the spirit world

19:00 Dinner

OKTÓBER 18. VASÁRNAP / SUNDAY, 18TH OCTOBER

MAGYAR NYELVŰ SZEKCIÓK / HUNGARIAN-SPEAKING SESSIONS

7. 9:00–10:30 Elnök / Chair: **Farkas Judit**

Czégényi Dóra: Ingadozó szavak – igazodó tettek. Egy szilágysági rontástörténet hit- és kételyaspektusairól / Wavering words – self-adjusting acts. Aspects of faith and doubt in a maleficium narrative from Szilágyság/Sălaj

Peti Lehel: Autentikus és hamis ajándékok egy moldvai kistérség pünkösdi közösségeiben / Authentic and false gifts in a Moldavian Pentecostal community

Balatonyi Judit: Hit, kétely, zarándokok, turisták: A gyimesiek pünkösdi gyalogos zarándoklata / Faith, doubt, pilgrims, tourists: The Pentecostal pilgrimage on foot of the people of Gyimes/Ghimeş

10:30 Kávészünet / Coffee break

8. 11:00–12:30 Elnök / Chair: **Pócs Éva**

Farkas Judit: Kétely, hit és tudás a magyar Krisna-hívők életében / Doubt, faith and knowledge in the lives of Hungarian Krishna devotees

Vass Erika: Pótkötél. Református és unitárius hívek körében gyűjtött mágikus rítusok / Spare rope. Magical rituals collected among Calvinist and Unitarian believers

Povedák István: Új magyar mitológia pro- és kontra. Vernakuláris vallási háborúk / New Hungarian mythology – pros and cons. Vernacular religious wars

Closing of the conference

13:00 Lunch

14:00–18:00

Séta, múzeumlátogatás és uzsonna a Zsolnay Kulturális Negyedben
Walking tour, museum visits and snack in the Zsolnay Cultural Centre

A konferencia támogatója / Supported by:

Népi vallás a keleti és nyugati kereszténység határán: folyamatosság, változások és kölcsönhatások (324214 sz. EKT projekt)
Vernacular religion on the boundary of Eastern and Western Christianity: continuity, changes and interactions (ERC project № 324214)

Összekötők / Contact persons:
Pócs Éva – pocse@chello.hu
Arató Diána – arato.diana@gmail.com